

Interview 9-13-19

Mirsad Hadžikadić:

Išao sam sa Mirzetom u Zenicu na utakmicu fudbalske reprezentacije protiv Lihtenštajna. Utakmica je bila odlična, iako su nas pobijedili rezultatom 5:0. Primjetili smo da su sjedišta na stadionu jako prljava. Dan poslije utakmice, na najčitanijem lokalnom portalu klix.ba, neko je komentarisao kako je kartu platio 40 KM, što je oko 25-30 dolara, a nije mogao dobiti ni čisto sjedište. To mi je zaista zapanjujuće. Ovo je treća utakmica na koju sam otišao i sjedišta su svaki put prljava, kao da se nikad ne čiste, osim kad neko na njih sjedne i tako ih obriše zadnjicom. To sam iskoristio na jednoj od tribina na kojoj sam govorio o manjku profesionalizma i odgovornosti prema svom poslu. Neko to mora uraditi! Čak sam se ponudio da ja to očistim. Pozovite me i doći ću da čistim, i još neki će ljudi doći sa mnom. Trebamo očistiti to mjesto jer je to sramota! Stalno sam razmišljao o tom mjestu. Bilo je to lijep događaj, ljudi su bili sretni. Došli su zbog nečega važnog, da navijaju za svoju reprezentaciju, ali to prljavo sjedište prosto podsjeća čovjeka na to koliko je grozna situacija u zemlji i koliko su ljudi neodgovorni. Ovdje se ne radi o mržnji, o lošem Ustavu, nego samo o neodgovornosti prema svom poslu. Ko god je bio odgovoran za organizaciju utakmice, morao je počistiti sjedišta. Siguran sam da bi i Zeničani došli pomoći da su ih pozvali.

Naredni dan smo na putu za Neum svratili u Mostar i posjetili jednu privatnu školu na ulazu u grad. Bilo je lijepo. To je privatna škola u vlasništvu dvoje supružnika, u kojoj se supruga bavi planom i programom i nastavnim sadržajima, dok je suprug zadužen za logistiku, prevoz djece autobusom od kuće do škole, ishranu, čišćenje i slično. Lijepo smo porazgovarali s njima. Radi se o osnovnoj školi koju pohađaju djeca svih nacionalnosti i vjera, čak i stranci. Bilo je baš lijepo vidjeti kako se tu cijeni znanje i nema govora o dvije škole pod jednim krovom. Zaista je bilo lijepo. Poslije toga smo posjetili Stolac, grad u blizini Mostara, i razgovarali sa direktoricom jedne zanimljive privatne kompanije koja ima oko šest zaposlenih. Ona nam je tokom prenosa uživo preko Facebooka pričala o groznoj situaciji u Stolcu koji je pola hrvatski, pola bošnjački, ali Hrvati drže svu vlast. Dala nam je primjer stipendiranja studenata, gdje stipendiju dobije 39

Hrvata i jedan Bošnjak. Također, u administraciji radi možda 10% Bošnjaka, a svi ostali su Hrvati. Bilo je jako zanimljivo, kao da je opisivala stanje aparthejda. Bilo je teško to slušati. Mnogo ljudi je gledalo taj prenos, više nego inače. Mislim da ih je bilo oko 350 - 370, a onda oko 30.000 u naredna dva i po dana.

Sada se pripremamo za izbore i planiramo mnogo razgovarati o strategiji. Večeras smo na primjer imali sastanak sa 16 upravnih odbora Platforme za progres iz 16 općina regije Srednja Bosna. Govorili smo o našoj strategiji i o tome kakvi nam ljudi trebaju. Bio je to zaista zanimljiv razgovor. Razgovaramo sa stručnjacima i formiramo stručne timove iz različitih oblasti, od ekonomije do obrazovanja, zdravstva, turizma, sporta, kulture, umjetnosti i tako dalje. Njihovo mišljenje će nam pomoći da definišemo strategije za lokalne izbore. Sastao sam se sa timom za komunikacije koji smo ranije imali, ali se raspao jer je ostao bez rukovodstva. Sada ga ponovo formiramo za poslove vanjske i unutrašnje komunikacije, marketinga i odnosa s javnošću. Još uvijek čekamo da Memorandum o razumijevanju koji je potpisao UNC Charlotte stigne do Univerziteta u Sarajevu, da bismo mogli početi razgovore o mogućnosti razvoja zajedničkog programa.

Neki ljudi iz Makedonije koji žive u Bosni i Hercegovini žele sutra organizovati večeru sa mnom na kojoj bi bilo 15-16 ljudi, kao mala tribina uz večeru. Tražili su da govorim o individualnoj odgovornosti prema državi i da im pomognem razmotriti rješenja za neke probleme i sporna pitanja. Za subotu je planirana izborna-osnivačka skupština u Gračanici, na kojoj će se formirati gradski odbor Platforme za progres u tom gradu. Tako da nastavljamo s tim. Sada kada je gotova sezona godišnjih odmora, bit ćemo aktivniji. Također planiram put u Sjedinjene Američke Države krajem oktobra ili početkom novembra, još ćemo vidjeti. Prije toga planiram putovati u Švicarsku, a neposredno prije Sjedinjenih Američkih Država putujem u Švedsku i Dansku, da bi se započele različite aktivnosti.

Clark Curtis:

Kada govorimo o pripremama za lokalne izbore 2020. godine, u Sjedinjenim Američkim državama nije neobično započeti pripreme ovako rano ili još i ranije, jeste ili vi sad na

neistraženom području jer ste počeli s tim tako rano ili je to uobičajeno u smislu procesa koji provodite?

Mirsad Hadžikadić:

Stvarna kampanja ovdje traje jako kratko. Mislim da je za pravu kampanju predviđen period od mjesec dana. Međutim, trenutno vršimo pripreme jer moramo početi razmišljati o ljudima čija ćemo imena staviti na glasačke listiće na lokalnim izborima. U novembru planiramo održati i kongres na kojem ćemo ažurirati svoj Statut i druge akte, izabrati novo rukovodstvo i tako dalje. Nakon toga počinje sezona izbora. Trebamo pronaći prave ljude, edukovati ih i pripremiti njihovu kandidaturu, definisati teme koje su važne za pojedinačne mjesne zajednice i pronaći sredstva za finansiranje izbornih utrka. Bit će zanimljivo. Iako se takve aktivnosti vezane za kampanju ne smiju plaćati sada, može se pripremati za kampanju pod uslovom da se nikome ne plaća za te aktivnosti. Kampanja je već počela. Primijetili smo da se na našoj internet i Facebook stranici i na prenosima uživo preko Facebooka javljaju ljudi iz različitih stranaka, što se vidi po prirodi njihovih komentara, i da ih je sve više. To znači da su najveće stranke već započele kampanju. Oni unajmljuju ljude da rade takve stvari. Naravno da se ne može dokazati da je to dio kampanje, ali jeste. Dakle, već je počelo. Zakoni su naravno jasni, ali se olako krše. U Sjedinjenim Američkim Državama je to drugačije i ljudi jako paze da poštuju zakone, a ovdje to nije tako.

Clark Curtis:

U pogledu saradnje između dva univerziteta, malo nam objasnite kako ste mislite da će se to dalje razvijati i da li bi to moglo poslužiti kao model, ne samo u Bosni i Hercegovini, nego i u drugim zemljama.

Mirsad Hadžikadić:

Za početak vidim mogućnost uspostavljanja visokokvalitetnog master programa svjetske klase, vjerovatno u oblasti analitike, nauke o podacima i poslovne analitike. Bila bi to kombinacija fakulteta UNC Charlotte i fakulteta iz Bosne i centralne i jugoistočne Evrope. Mislim da bi to

moglo biti nešto što će privući ne samo ljude iz Bosne i Hercegovine, nego i iz jugoistočne Evrope. Ako iznađemo dobru cijenu i osmislimo kombinaciju direktnog podučavanja i podučavanja putem interneta, mogli bismo dobiti vrhunski desetomjesečni program. Mislim da bi to mogao biti početak, nešto što bi bilo i prva etapa nekog doktorskog programa i možda kanal preko kojega bi studenti na doktoratu mogli razmotriti UNC Charlotte kao mogućnost ili najbolje mjesto za nastavak doktorskog studija. To bi ukazalo i na druge master programe koji bi se mogli ponuditi. Mislim da bismo u konačnici mogli osnovati i istraživački laboratorij za ove oblasti, jer je to nešto što ovdje nedostaje. Postoji i mogućnost poduzetničkih aktivnosti ili inicijativa. Mnogo je mogućnosti i mislim da bismo u domenu nauke o podacima zaista mogli imati zanimljivu ponudu, jedinstvenu za ovaj dio svijeta. Ne znam da UNC Charlotte ima mnogo studenata iz Evrope ili jugoistočne Evrope i ovo bi moglo kreirati mogućnost prelaska, barem za studente na doktorskom studiju. Takođe mislim da bi to bilo dobro mjesto za razmjenu studenata zbog teške istorije te regije i mislim da bi kroz proučavanje onoga što se dogodilo u Bosni i Hercegovini, bar u posljednjih 30 godina, moglo ukazati na ono što bi se moglo dogoditi u svijetu i kako to spriječiti. Svjesni smo trenutne migracijske i izbjegličke krize širom svijeta. Svuda se javljaju podjele, razlika između onih koji imaju i onih koji nemaju se povećava gotovo svakodnevno i općenito je prisutan nedostatak saradnje. Zato mislim da bi to bilo dobro mjesto za razmjenu studenata i nastavnog osoblja, čak i kombinovanje studija informacionih tehnologija i društvenih i humanističkih studija, kao istraživački centar. Odatle se može razvijati u različitim smjerovima i radujem se tim mogućnostima. Ne znam da li će ove dvije strane to vidjeti onako kako ja vidim, jer se te odluke donose na višem nivou ti ljudi sigurno bolje od mene razumiju ograničenja svojih pozicija. Moj posao je da predstavim prilike, a administracija odlučuje da li je to nešto što je dobro za taj univerzitet.

Clark Curtis:

Kada pričate o razmjeni, da li bi studenti koji su zainteresovani za taj program morali ići iz Sjedinjenih Američkih Država u Bosnu i Hercegovinu ili bi studirali na daljinu ili bi to bila kombinacija ta dva načina?

Mirsad Hadžikadić:

Mislim da je sve je moguće. Siguran sam da bi mogli imati dobre ljetne programe - kampove, čak i za naše dodiplomce, koji bi trajali mjesec ili dva i studenti bi živjeli ovdje, došli bi ovamo u Bosnu i razgovarali sa ljudima koji su sve to iskusili. Također, mnoge od tih aktivnosti bi se mogle odvijati i preko interneta. Znam da američki studenti nisu uvijek spremni putovati u inostranstvo i možda Bosna i Hercegovina nije na vrhu liste mjesta koja bi voljeli posjetiti. Međutim, kad vidim studente i mlade ljude koji ljeti putuju u Bosnu i Hercegovinu kao turisti, to mi daje nadu da će oni koji dođu i vide sve što ova zemlja nudi biti sretni što su došli baš ovamo. U smislu kvalitete života, ali i istorije konflikta koja predstavlja dobru lekciju za mnoge.

Clark Curtis:

Moje posljednje pitanje odnosi se na glavne utiske sa posjete utakmici, Mostaru, školi i gradu koji ste spominjali, a u kome su Bošnjaci nedovoljno zastupljeni u vlasti koju drže Hrvati.

Mirsad Hadžikadić:

S jedne strane, stiče se utisak da je situacija teška i da ima mnogo nepravde, nedostatka integriteta i neodgovornosti ili nepreuzimanja odgovornosti za svoja djela. S druge strane, vidite ljude kojima je potrebno malo da budu sretni. Ljudi na utakmici su bili sretni, gledali su dobru utakmicu i navijali. Ljudi traže nešto za šta bi navijali. Međutim, atmosfera je bila nekako tmurna, ta politička atmosfera straha i mogućih sukoba teško pada ljudima. Oni dođu da budu sretni, ali to potiskuje sreću. Ljudi u Mostaru se bore i vode veliku borbu sa malom šansom za uspjeh. Pokušavaju integrisati ljude u gradu koji je podijeljen. Oni ipak pokušavaju, rade sve što mogu i sretni su što imaju priliku nešto učiniti. Međutim, opterećuju ih podjele i ljudi koji ne vole one koji nude nadu, pa im šalju različite inspekcije da pronađu bilo šta. Čak i kada ne nađu ništa, odrede im novčanu kaznu za nešto što su oni sami podmetnuli u njihovim poslovnim prostorijama. Situacija u Stolcu je jako dopresivna. Premda je omjer stanovništva približno jednak i tu je prije rata živjelo 60% Bošnjaka muslimana i 40% Hrvata katolika, a sada je to 50:50 ili ipak ima malo više Hrvata katolika, stanje je takvo da se skoro može nazvati aparthejdom. Jedna strana je preuzela sve nivoe vlasti i jednostavno ih nije briga za drugu stranu.

Istovremeno na državnom nivou tvrde da se njih diskriminiše i traže više vlasti. Zanimljivo je to što isti ti koji se bune zbog svog učešća u vlasti, gdje god su u većini uzimaju apsolutnu vlast i drugima ne daju ništa. S druge strane, u područjima gdje nisu apsolutna većina, traže pravedan udio u vlasti i kukaju zbog nezastupljenosti. To je bizarno. Da čovjek ne povjeruje kako odrasla osoba može lagati i njemu i narodu ozbiljnog izraza lica. Svi to znaju, ali to nije važno. On se obraća Evropskoj uniji u nadi da će oni prihvatiti njegov argument protiv muslimana Bošnjaka ili koga već. To je žalosno, ali svijet je danas u zaista lošem stanju i vrijednosti nisu vrijednosti. Ipak, borimo se.

Clark Curtis:

Siguran sam da vam je to razlog više da uradite to što pokušavate uraditi.

Mirsad Hadžikadić:

Apsolutno.